'ŞEHRİN SANCILARIYLA ÖMÜR DEFTERİNİ KARALAYAN ÇAĞDAŞ BİR HALK ŞAİRİ..'

TAYYİB ATMACA

MUSTAFA ÖKKEŞ EVREN

Gerçek şiiri 1990 yılından sonra tanımaya başladım. İlk kitabım ile ikinci kitabım arasındaki 13 yıl olmasının altında yatan gerçek şiiri tanımadan şiir yazdığımı zannettiğim yıllar olarak gelip geçti.

Genellikle şair ve yazarlar yazdıklarını (ürün ve eserlerini) bir kitapta toplayarak okuyucu karşısına çıkarlar. 1980'de "Hüzünlerin Düğünü", 1993'de "Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış", 1997'de "Sarı Kitap"ı yayınlayarak bu genelin içinde yer alan Tayyib Atmaca 2004 yılının baharında (Mart-Nisan) "Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor", "Med Cezir Vakitler" ve "Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese" isimli üç yeni kitabıyla birlikte okuyucunun karşısına çıkıyor. Bu işin sebeb-i hikmetini öğrenmek için Tayyib Atmaca'ya soruyoruz: Neden üç kitap...?

Lise yıllarında yazmaya başladım. İlk kitabım çıktığında heva ve heveslerimin dürtüleriyle kendimi şair olarak görmeye başlamıştım. Türkiye'nin çeşitli illerinde yayınlanan dergiler ve gazetelerde şiir ve hikaye denemelerim yayınlanıyordu. Bu durum yaklaşık 1990 yılına kadar devam etti. 1985 yılında Osmaniye'de bir gurup arkadaşla Güneysu Kültür Sanat Edebiyat dergisini çıkarmaya başladık. Bana göre ilk ciddiye alınabilecek şiirim 1987 yılında Bahattin Karakoç'un Dolunay dergisinde yayınlandı. Daha sonra Türk Edebiyatı, Milli Kültür, Mina, Karçiçeği, Kardelen, Palandöken vb. dergilerde şiirlerim yayınlanmaya başladı.

Şiire yazmaya ortaokul son sınıfta başladım ama gerçek şiiri 1990 yılından sonra tanımaya başladım. İlk kitabım ile ikinci kitabım arasındaki 13 yıl olmasının altında yatan gerçek şiiri tanımadan şiir yazdığımı zannettiğim yıllar olarak gelip geçti. Osmaniye'de bize yön verecek "usta" diye tabir edebileceğimiz kimse de olmadı. Tabiri caizse çekirdekten yetişme gibi bir şey oldu.

Önce okur olmak, sonra da yazmak gerekiyormuş; ben tam tersini yaptım. Bundan dolayı kitaplarım gecikti. 1993'de Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış ile bir şiir damarı yakaladığımı zannediyorum. O damarla daha derinlere dalarak bir şeyler yazmaya çalışıyorum. Daha önceleri Abdurrahim Karakoç'u taklitle başladığım şiir serüvenime 1987-1993 yılları arasında Necip Fazıl, Bahattin Karakoç, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Cahit Koytak, Erdem Beyazıt, Seyit Ahmet Kutuzman, Arif Ay gibi şairlerin şiirlerini ve kitapları tanımakla birlikte ciddi edebiyat dergilerini de takip etmeye başladım. İşte bu üç kitap okuma dönemlerimden arda kalan zamanlarda yazdıklarımdan oluşan kitaplar oldu.

Üç kitaptan biri olan "Benden Yanan Türkü Sende Sönüyor" O bildiğimiz Tayyib Atmaca şiiri tarz ve formatında bir kitap iken diğer iki kitap; ses açısından değil de şekil açısından farklı. Bu, denediğiniz yeni bir tarz mı? Yoksa ön okuyuculardan Şahin Taş'ın da mealen dediği gibi 'şiirin sadece alt alta yazılmış dizelerden oluşmadığını' mı göstermek istediniz? Bu iki kitabı yazarı nasıl değerlendiriyor acaba?

1994 yılında Kırağı Şiir Dergisini yayımlamaya başladığımızda; zaman zaman Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese'deki şiir formatında birkaç şiirim yayınlandı. O şiirler öyle geldi. Dizeleri yan yana yazarak daha rahat hareket edeceğimi düşündüm. Bir şiir formatı yakaladığıma inanıyordum. Okuyucu bu format çerçevesi içinde bu yan yana dizeleri bir iki deneme yanılmadan sonra alt alta dizilmiş gibi okur düşüncesindeydim. Ama bu anlaşılmadı. Bu tür birkaç şiir Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor'da var. Med Cezir Vakitler'e gelince; bu kitabı

deneme yada mensur şiir olarak algılayabiliriz. Şiire gösterdiğim itinadan daha fazlasını bu kitapta gösterdiğime inanıyorum. Okuyucunun karşısına ilk defa böyle bir kitapla çıkıyordum; ya da okuyucu böyle bir kitapla ilk defa karşılaşıyordu. Biraz daha ileri giderek yayınlamayı düşünmediğim bir kitaptı. Çünkü okundukça bir taraflara çekilecek bir kitaptı. Ben her ne kadar da bir tarafa çekmemeye gayret gösterdimse de okuyucunun bir taraflara çekmesine mani olamadım. Ama inanıyorum ki her okuyan kendinden bir şeyler buldu bu kitapta. Ben Mevlana ile Şems-i Tebrizi'nin dostluğun ötesine geçerek birbirlerini görmeden gönül körüklerine nasıl hava dolmuyor, birbirlerini "gıda" gibi görüyorlarsa ben de o dostu görmeden gıdasız kalacağımı düşündüğümden feveran ettim. Başkası bunun adına "aşk" dedi. Evet adı aşk ise "Susuzluktan yandım amma/ İçmiyorum haram diye" demeye getirdim. Bundan dolayı "mesnevi" tadında oldu. Bazen bildiğimiz formatta şiir olarak geldi. Bazen de mesnevi olarak yüreğimizde doğup parmaklarımızda akarak yazıldı.

2002 yılında sadece özel okuyucusuna 101 adet bastırıp ve imza yerine numara ve parmak izinizi basarak takdim ettiğiniz Med Cezir Vakitler'in ..... numarası bana düşmüştü. İkinci baskısına neden ihtiyaç duydunuz.

Bazı dost meclislerinde uzun süre yazıp yazmadığım sorulduğunda Med Cezir Vakitler'den bahsettim. Bazı sayfalarını dostlara okudum, dosttan dosta açıldı. Yitik Düşler'de yayınlanmaya başladı. Dergide ilgi ile takip edilen yazı oldu. Bu arada Radyo 7'de Kahraman Tazeoğlu "Mavi Ada"sında daha geniş kitlelere seslendirdi. Dergide yayınının durdurup 101 adet yayımlayım önceden isimlerini tespit ettiğim 100 okuyucuya gönderdim. Bu da yetmedi. Listeye almadığım dostlar gücendi. Artan kapaklar kadar fotokopi yolu ile tekrar çoğalttık bu da yetmedi. Bu arada Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese kitabını da bitirmiştim ve bu da bölümler halinde Yitik Düşler'de yayınlanırken; Kahraman Tazeoğlu'nun da ısrarı sonucu kitapları kendisine gönderdim. Bu üç kitabın serüveni böylece başlamış oldu.

"Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese" kitabınızın son sayfalarında "Ön Okuyucu" görüşlerine yer verdiniz. Kitap basılmadan evvel ön okuyucunun elinden ve zihninden geçmesi alışılmadık bir şey. Bununla ne yapmak istediniz? Bu aynı zamanda ön okuyucudan onay almak anlamına mı geliyor ?

Kitabı yayınlanmadan önce üç beş arkadaşa gözden geçirmeleri için verdim. Mehmet Narlı hariç diğer arkadaşlar bu kitabın anlaşılmayacağından dizelerin alt alta getirilmesinin gerekliliğini söylediler. Ben şiirin böyle geldiğini dolayısıyla böyle çıkması gerektiği üzerinde ısrar ettim. Kitabın sayfalarını ayarladığımda son sayfalar boş kaldı. Bu sayfalara dostların görüşlerini alayım dedim. Ama maalesef birkaç dostum hariç ısmarlama yazı yazıyorlar gibi bir şeyler yazdılar. Bu kendilerinin görüşleriydi. Ama ben bekledim ki bu tarz bir çalışma ile kendileri de ilk kez karşılaştıklarından dolayı ne söyleyeceklerini merak ettim.

Tayyib Atmaca şiiri nereye gidiyor?

Şiire arabesk bir tarzda başladım desem yeridir. Belki de bu 76-80 yılları arası damarlarımızda deli kanların daha hızlı aktığı bir dönemde akıp giderken, Abdurrahim Karakoç'u tanıdım. Hatta ilk şiir kitabım Hüzünlerin Düğünü'nü imzalayıp verirken ellerim titremiş, kalbim heyecandan duracak gibi olmuştu. Bu kitaptan sonra uzun süre okuma ve kendimi tekrar etmeyle geçti. Hiçbir şairin çırağı olmadım, kimsenin üzerimde emeği yok. Abdurrahim Karakoç, Bahaettin Karakoç, biraz Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Dilaver Cebeci'nin şiirlerinden etkilendim. Kendi sesimi aramaya çıktığımda rahmetli Seydahmet Kutuzman ile tanıştım. Şu an benim yazdığım tarzda onun denemeleri vardı. Kutuzman bir damar yakalama yolunda iken hastalıktan dolayı devam ettiremedi. Sırtımı halk şiirine yaslayarak yeni sözler söylemeliydim. Çünkü sesim buna daha yatkındı. Ağ-

Mevlana ile Şems-i Tebrizi'nin dostluğun ötesine geçerek birbirlerini görmeden gönül körüklerine nasıl hava dolmuyor, birbirlerini "gıda" gibi görüyorlarsa ben de o dostu görmeden gıdasız kalacağımı düşündüğümden feveran ettim.

Biliyorum ki yeryüzünde söylenmemiş söz, kullanılmamış kelime yoktur. Biz kelimelerin yerlerini değiştirerek daha önce söylenenleri farklı bir tarz da söylemeye çalışıyoruz. Bundan dolayı hiç kimse yeni sözler söylediğini iddia etmesin.

zımdan çıkan her dize ister istemez ölçülü çıkıyordu, bunu devam ettirmeye çalıştım. Şiirlerim ilk bakışta serbest tarzda yazılmış gibi görünse, dizeler birbirlerinden bağımsız gibi görünse de iç kafiye ve ses uyumuna dikkat ederek kendi kozamızı örmeye başladık.

Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese'de ise biraz daha ileri giderek dizeleri nesir gibi yan yana yazdım. Şiir böyle geldi. Bu kitapla ilgili bir çok şairin düşüncelerine başvurdum, ama geneline yakını halk şiirinin böyle bir tarzla yazılabileceği ihtimaline inanamadılar ki kime okutmaya çalıştıysam dize sonlarındaki durakları görmediler. Bir çoğuna nasıl okunması gerektiğini bizzat okuyarak anlatmak zorunda kaldım. Bu kitap aynı zamanda bir atışmaydı. Kitabın belli yerlerine şifreler koyup bu kitabın bir atışma olduğunun farkına varılmasının gerekliliğine işaret ettiysem de gören olmadı.

Okuyucunun böyle bir kitapla ilk defa karşılaşacağını göz önünde bulundurmanız gerekmez miydi?

Kitabın zor anlaşılacağını biliyordum, ama bu şiirler böyle geldi. Yani irticalen söylendi. Gönül havuzunun dolup boşalması gibi bir şey. Bu kitap için dikkatli okuyucuya ihtiyacım olduğunu biliyordum. Okuyucu kitabı eline aldığında birkaç sayfa okuyup ya anlamayıp kitabı kaldırıp atacak, ya da 'bu adam ne demek istiyor, bazı kelimeler birbirinin sınırlarını ihlal ediyor' deyip tekrar okumaya başladığında önce sesi yakalar, sonra da bunun halk şiiri formatında bir atışma olduğunu fark eder diye düşündüm. Düşündüklerimi gerçekleştiren bir okuyucu hâlâ çıkmadı.

Zaman zaman serbest tarzda başarılı şiirler yazdığıma inanıyorum, ama kararı hecede kullanmaktan mutlu oluyorum. Halk şiiri için Karacaoğlan'ın bir sözü vardır: "Ben söyleyeceklerimi söyledim, bundan sonra söyleyecekler de ...." Demiş. Bu o koca aşığın düşüncesi. Ama ben biliyorum ki yeryüzünde söylenmemiş söz, kullanılmamış kelime yoktur. Biz kelimelerin yerlerini değiştirerek daha önce söylenenleri farklı bir tarz da söylemeye çalışıyoruz. Bundan dolayı hiç kimse yeni sözler söylediğini iddia etmesin. Bir gün gelir de yerin ve göğün boşluklarında asılı kalan sözleri algılayan bir alet çıkarsa farklı zamanlarda aynı kelimelerle aynı şiiri, aynı konuşmayı, aynı hikayeyi, romanı yazmış başkalarıyla karşılaşacağız. Ben de bu varsayımdan hareket ederek yeni bir şey söylemiyorum. Ucundan kıyısından etkilendiğim Seydahmet Kutuzman gibi kendimi şehrin sancılarıyla, güzellikleriyle ömür defterini karalayan çağdaş bir halk şairi gibi hissediyorum.

Teşekkür ediyoruz. ■